

Statsutskottets betänkande nr 90 om regeringens proposition med förslag till lagstiftning om accisbeskattningen

Riksdagen remitterade den 18 oktober 1994 regeringens ovan nämnda proposition nr 237 till statsutskottet för beredning.

1 Behandlade motioner

Utskottet har i samband med propositionen behandlat två lagmotioner. Utskottet har sålunda i detta sammanhang behandlat rdm. Lahti-Nuuttilas m.fl. lagmotion nr 70/1991 rd med förslag till lag om ändring av 5 § lagen om sötsaccis. Motionen som är undertecknad av över hundra riksdagsmän, remitterades till utskottet den 18 oktober 1991. Dessutom har utskottet behandlat rdm. Ihamäkis m.fl. lagmotion nr 82 med förslag till lag om tobaksaccis, som remitterades till utskottet den 1 november 1994.

I samband med propositionen har utskottet också behandlat rdm. Lahti-Nuuttilas m.fl. hemställningsmotion nr 102/1991 rd om lindrigare beskattning av xylitolsötade produkter och rdm. Vähänäkkis m.fl. hemställningsmotion nr 160/1991 rd om utredning av konsekvenserna för diabetesprodukter av beskattningen av fruktos och sorbitol. Motionerna remitterades till utskottet den 7 juni 1991.

2 Sakkunniga

Statsutskottets skattedelegation, som berett betänkandet för utskottet, har hört äldre lagstiftningsrådet Hannu Taipale och finanssekreteraren Irmeli Virtaranta vid finansministeriet, överinspektören Pekka Tervo och projektplaneraren Matti Hiltunen vid handels- och industriministeriet, överinspektören Sauli Rouhinen vid miljöministeriet, juristen Kari Kivikko vid jord- och

skogsbruksministeriet, tullrådet Seija Nuotio vid tullstyrelsen, ecklesiastikrådet Matti Halttunen vid kyrkostyrelsen, direktören Risto Saarinen vid Livsmedelsindustriförbundet och ombudsmannen Jukka Alapeijari som representant för Livsmedelsindustriförbundets saft- och syltindustrisektion, verksamhetsledaren Hannu Salo vid Frukt- och Bärödlarnas Förbund, verkställande direktören Esko Haavisto vid Coca-Cola Finland Oy, juristen Helena Pollari vid Hotell- och restaurangrådet, direktören Veikko Kasurinen vid Oy Alko Ab, verkställande direktören Pekka Kääriäinen som representant för Lammin Sahti Oy och Lappeenrannan Panimo Oy, avdelningschefen Tero Honkavaara vid Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, diplomingenjören Pertti Salminen vid Industrins Energiförbund, biträdande avdelningschefen Hannele Ranta-Lassila vid Centralhandelskammaren, juristen Anna Lundén vid Företagarnas Centralförbund i Finland, vice verkställande direktören Osmo Laine vid Handels Centralförbund och avdelningschefen Hannu Pellinen vid Inex Partners Oy, verksamhetsledaren Ulla Partanen vid Bokföringsbyråernas Förbund, avdelningsdirektören Heikki Haavisto och skatteexperten Erkki Ahola vid Imatran Voima Oy, verkställande direktören Timo Rajala vid Pohjolan Voima Oy, verkställande direktören Pentti Kellokumpu vid Inenergia Oy, direktören Vilho Kokkonen vid Enontekiön sähkölaitos och verkställande direktören Pekka Purra vid Muonion sähköosuuskunta, direktören Pekka Huttula vid Oljebranschens Centralförbund, teknologie licentiaten Jouko Petäjä vid Finlands Naturskyddsförbund, verksamhetsledaren Ismo Ojala vid Handelsträdgårdsförbundet, verkställande direktören Esko Muhonen vid Vapo Oy, verkställande direktören Kalevi Laurila vid Turveruukki Oy, regionplaneringsdirektören Pekka Nikkilä som representant

för projektet Puuvoimaprojekti, Samuli Kangaslampi, Lasse-Pekka Kurkijärvi och Eeva Sihvon som representanter för eleverna vid Vatialan koulu i Kangasala samt professorn Veli Pohjonen.

3 Propositionens allmänna utgångspunkter

De acciser som för närvarande uppbärs i Finland kan enligt syftet delas upp i fiskala, jordbrukspolitiska och miljöpolitiska acciser. Utöver dessa syften har acciserna också många andra målsättningar.

Acciserna uppbärs enligt enahanda grunder såväl för i Finland tillverkade produkter som importerade produkter.

Regeringen föreslår att lagstiftningen om accisbeskattning revideras i sin helhet med anledning av Finlands medlemskap i Europeiska unionen.

I handeln mellan Europeiska gemenskapens medlemsstater har beskattningen och övervakningen vid gränserna slopats. I Europeiska gemenskapen genomfördes den inre marknaden i handeln mellan medlemsstaterna vid ingången av 1993. Den fria rörligheten för varor och tjänster på den inre marknaden har samtidigt inneburit att gränsbevakningen mellan medlemsstaterna slopats samt krävt att fysiska, tekniska och fiskala handelshinder elimineras.

I fråga om accisbeskattningen uppnåddes emellertid inte samförstånd om harmonisering av accisbeloppen. Därför har för skattebelagda produkter bara fastställts miniminivåer för accis som medlemsstaterna bör iaktta.

Medlemsstaterna har möjlighet att nationellt fastställa accisbeloppet för en produkt, men det skall överstiga miniminivån för accis. Harmoniseringen av accisbeskattningen hänför sig till skatteunderlaget samt hela beskattnings- och övervakningssystemet. I handeln inom gemenskapen verkställs beskattningen på samma sätt som i fråga om produkter som tillverkats i det egna landet. Produkter som importeras från ett annat medlemsland får inte påföras högre acciser än motsvarande inhemska produkter.

Accisbeskattningen har harmoniserats genom direktiv från rådet. I dem fastställs målen för den harmoniserade accisbeskattningen. Medlemsstaterna bör genom sin nationella lagstiftning se till att målsättningarna träder i kraft.

I lagförslagen i propositionen beaktas både rådets direktiv och de undantag som Finland

beviljades vid förhandlingarna om ett medlemskap i Europeiska unionen.

Europeiska unionens kommission har givit tre förordningar om accisbeskattningen som ansluter sig till det ledsagardokument som åtföljer accispliktiga produkter som rör sig inom accis-systemet. Förordningarna är direkt bindande lagstiftning också i Finland.

Om landskapet Ålands särställning i beskattningshänseende avläts en separat proposition till riksdagen.

När Finland ansluter sig till EU revideras tulllagstiftningen så att merparten av de nationella stadgandena ersätts med Europeiska gemenskapens tullkodexar som blir direkt tillämpliga. Den nationella tulllagstiftning som behövs som komplement införs på basis av lagförslagen i regeringens proposition nr 257. Hänvisningarna i de föreliggande lagförslagen hänför sig till denna nya tulllagstiftning.

4 Acciser som skall harmoniseras

Inom Europeiska gemenskapen omfattar den harmoniserade accisbeskattningen alkohol och alkoholdrycker, tobaksprodukter samt mineraloljor. Det samordnade beskattnings- och övervakningssystemet kan tillämpas bara på beskattningen och övervakningen av dessa produkter.

För produkter som omfattas av de harmoniserade acciserna har enhälliga skattegrunder och minimiaccisbelopp fastställts. De produkter som omfattas av de harmoniserade acciserna motsvarar i stort sett de produkter som nu är accisbelagda i Finland. Accisbeloppet på dessa accisbelagda produkter överstiger minimiacciserna inom Europeiska gemenskapen i fråga om alla andra produkter än cigaretter. Regeringen föreslår en liten höjning av accisen på cigaretter.

5 Övriga acciser

Regeringen föreslår att utom de acciser som omfattas av Europeiska unionens enhetliga accisystem också nationella acciser skall uppbäras närmast av statsekonomiska och miljömässiga orsaker. Europeiska unionens medlemsstater kan enligt systemdirektivet 92/12/EEG uppbära accis för även andra produkter än sådana, som omfattas av accisharmoniseringen förutsatt att beskattningen inte bygger på gränskontroller.

Regeringen föreslår en ny gemensam lag om sötsaks- och läskedrycksaccis. I fråga om accis på stenkol, fräsbrännertorv, stycketorv, naturgas, elström och tallolja föreslår regeringen en lag om accis på vissa energikällor. Primärproduktavdraget för torv föreslås bli ersatt genom att koldioxidskattekomponenten i tilläggsaccisen på torv slopas tills vidare. Framdeles skall likväl koldioxidskatt uppbäras till ett belopp som motsvarar den föreslagna höjningen av motsvarande accis på stenkol, likväl så att koldioxidskattekomponenten i fråga om torv skall uppgå till högst 30 procent av motsvarande accis på stenkol. Regeringen föreslår att importprisavdraget för naturgas ersätts genom en sänkning med 50 procent av accisen på naturgas under tre års tid.

Vidare föreslår regeringen att nationell accis skall uppbäras på cigarretpapper, engångsförpackningar för drycker och på vissa oljeprodukter. Stadganden om försörjningsberedskapsavgift föreslås bli fogade till lagen om accis på flytande bränslen.

Regeringen föreslår att accisen på ätbara fetter, sockeraccisen samt fett- och proteinaccisen på foder skall slopas.

På grund av att de ovan nämnda accislagarna upphävs minskar statens skatteintäkter. Av statsekonomiska orsaker föreslår regeringen därför att bränsleaccisen skall höjas.

Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft samtidigt med EU-medlemskapet. Regeringen föreslår att lagen om upphävande av lagen om accis på ätbara fetter, lagen om sockeraccis samt lagen om fett- och proteinaccis på foder skall träda i kraft redan den 1 december 1994.

6 Motionerna

Enligt lagförslaget i lagmotion nr 70/1991 rd skall lagen om sötsaksaccis ändras så att xylitol-sötade sötsaker är skattefria.

I lagmotion nr 82 ingår ett lagförslag som är ett parallelllagförslag till regeringens proposition. I motionen redogörs för tobaksaccisens betydelse som en miljöskatt. Enligt motionen borde accisen i första hand fastställas enligt tobaksmängden i respektive tobaksprodukt. Det sammanlagda beloppet av grundaccis och tilläggsaccis skall vara 50 procent i fråga om alla tobaksprodukter.

I hemställningsmotion nr 102/1991 rd föreslås att riksdagen skall hemställa att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att ändra sötsaks-

accisen så att accisen på xylitolsötade produkter sjunker i förhållande till produkter som sötats med andra sötningsmedel, varvid priserna på xylitolprodukter går ned.

I hemställningsmotion nr 160/1991 rd föreslås att riksdagen skall hemställa att regeringen i brådskaande ordning undersöker konsekvenserna av att fruktos och sorbitol är skattepliktiga då det gäller prisutvecklingen i fråga om produkter för diabetiker och vidtar åtgärder för att kompensera diabetikerna för en eventuell oskälighöjning.

7 Utskottets ställningstaganden

Av de orsaker som nämns i propositionen och på basis av erhållen utredning anser utskottet att lagförslagen är behövliga och tillstyrker dem med följande ändringar.

I den föreliggande propositionen har bestämmelserna i det föreslagna direktivet om förenkling av Europeiska gemenskapens accisbeskattning COM (94) final 179 redan beaktats på vissa punkter eftersom avsikten var att direktivet skulle träda i kraft 1.10.1994. Förslaget till direktiv innehåller ändringar såväl i systemdirektivet 92/12/EEG som i direktivet om mineraloljor 92/81/EEG.

Efter det att regeringens proposition avläts har det emellertid föreslagits att förslaget till direktiv skall ändras jämfört med den lydelse det har i regeringens proposition, varför det i detta sammanhang vore skäl att beakta dessa ändringar till den del de sannolikt träder i kraft. Den nya alkohollagen och den nya nationella tullagen kräver likaså vissa preciseringar i lagstiftningen om accisbeskattning.

7.1 Mineraloljor som rör sig inom accisövervakningen

I 2 § 2 punkten i förslaget till lag om accis på flytande bränslen anges de mineraloljor som stadgandena i lagen om påförande av accis skall tillämpas på vid överföring. I praktiken överförs dessa produkter alltså inom accisövervakningen, och produkterna åtföljs av ett s.k. ledsagardokument. I artikel 2 i direktivet om mineraloljor (92/81/EEG) räknas de produkter upp som betraktas som mineraloljor och som kräver övervakning och ledsagardokument då de överförs mellan medlemsstaterna. Flera stater har emellertid inte tillämpat accissystemet på alla de i förteckningen nämnda produkterna, och praxis har därför varit

oklar vid överföring av produkterna. Kommissionen har framställt ett förslag om en reduktion av denna lista så att den gäller endast sådana produkter som används som mineralolja. Denna lista har lagts till grund för regeringens proposition eftersom den längre listan inte skulle ha varit ändamålsenlig.

En arbetsgrupp, som lyder under rådet och som behandlar finansärenden, godkände emellertid 28.10.1994 en ny något mera omfattande lista (artikel 2 a) över produkter som skall omfattas av accisystemet. Med anledning av det ovan anförda föreslås att 2 § 2 punkten i förslaget till lag om accis på flytande bränslen skall ändras så att den får samma innehåll som förslaget till EU:s förenklingsdirektiv. Enligt en utredning från finansministeriet kommer ändringen inte att ha några konsekvenser i beskattningshänseende.

7.2 Jordoljekoks och bottenprodukter samt andra dylika produkter

Enligt artikel 2.3 i ovan nämnda direktiv om mineraloljor (92/81/EEG) skall varje annat kolväte, utom stenkolk, lignit, torv eller liknande fasta kolväten eller naturgas, som är avsett att användas, utbjudas till försäljning eller används för uppvärmningsändamål, beskattas enligt skattesatsen för motsvarande mineralolja.

Enligt förslaget till förenklingsdirektiv skall stenkolk, brunkolk, torv, lignit, andra kolväten i råvaruform, jordoljekoks och jordoljebitumen samt bottenprodukterna vid oljeraffinering strykas i förteckningen. Regeringens proposition om bränsleaccis har avlåtits med detta innehåll. Enligt uppgift från finansministeriet kommer det ovan nämnda ändringsförslaget emellertid inte att bli godkänt, och det tidigare direktivet kommer att gälla. Därför föreslås att 2 § 2 mom i förslaget till lag om accis på flytande bränslen i propositionen skall ändras i enlighet med detta.

7.3 Småförsändelser från tredje land

Enligt 16 § 3 punkten i gällande tullskattelag är bl.a. gåvor av ringa värde som en privatperson har fått av en person som bor utomlands tullfria. Med sådana gåvor avses produkter vars värde inte överstiger 1 000 mark. I praktiken har bl.a. en kartong cigaretter kunnat ingå i försändelsen. Om försändelsen däremot innehåller alkoholdrycker har accis uppburits på dem enligt stadgandet i 3 § 3 punkten och 6 § lagen om skatt på alkoholdrycker.

Enligt EU:s tullfrihetsförordning är icke kommersiella försändelser som en privatperson skickar från ett tredje land till en privatperson som är bosatt inom gemenskapens tullområde tullfria. Försändelsens värde får inte överskrida 45 ecu. Tullfriheten gäller också alkoholdrycker och tobaksprodukter. För dem har emellertid uppställt kvantitativa begränsningar, dvs. tullfritt får man ta emot 50 st. cigaretter (motsvarar 25 st. cigariller eller 10 st. cigarrer eller 50 g andra tobaksprodukter) och en liter alkoholdrycker (andra än viner) eller 2 liter viner.

Enligt rådets direktiv om befrielse från införselskatter på varor i småförsändelser av icke-kommersiell karaktär från tredje land (78/1035/EEG), som än så länge är i kraft inom EU, skall sådana små gåvförsändelser befrias från skatt på tobak och skatt på alkoholdrycker, vars kvantiteter motsvarar dem som räknas upp ovan i tullfrihetsförordningen. Enligt artikel 2.2 kan medlemsstaterna likväl sänka kvantiteterna av de varor som kan komma i fråga för befrielse från omsättningsskatt och punktskatt eller helt och hållet avstå från befrielse för sådana varor.

Det ovan nämnda direktivet föreslås bli upphävt i förslaget till direktiv om förenkling av accisbeskattningen COM (94) 169 final. Samtidigt föreslås att i förslagens direktiv skall tas in en bestämmelse om att medlemsstaterna bör befria småförsändelser av icke kommersiell karaktär från punktskatt med samma begränsningar och på samma villkor som stadgas i tullfrihetsförordningen EEC nr 918/83.

På basis av det ovan anförda är produkter som en privatperson skickat från ett område utanför gemenskapen till en annan privatperson i Finland och som är av ringa värde och andra än kommersiella försändelser under samma förutsättningar och med samma begränsningar som stadgas om tullfrihet för dessa produkter accisfria enligt 16 § 10 punkten i förslaget till lag om påförande av accis. Enligt detta kan man från Estland och Ryssland skicka hit t.ex. postförsändelser (maximiantalet cigaretter 50 st., alkohol en liter) utan några tidsbegränsningar.

På Finlands initiativ behandlades saken på nytt vid ett sammanträde för behandling av finansärenden i Bryssel 28.10.1994. På grundval av detta beslöt sammanträdet att i förteckningen stryka punkten om småförsändelser samtidigt som ovan nämnda direktiv i saken förblev i kraft.

På grund av det ovan sagda föreslås att 16 § 10 punkten i förslaget till lag om påförande av accis

skall ändras så att accisfriheten för försändelser inte gäller alkoholdrycker. I analogi med detta bör hänvisningen till denna punkt strykas i 5 § 2 mom. i förslaget till lag om accis på alkohol och alkoholdrycker.

7.4 Skattefrihet enligt lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker

Enligt förslaget till lag om accis på alkohol och alkoholdrycker är alkohol accisbelagd även då alkohol ingår i en annan produkt. Enligt lagförslagets 8 § är emellertid en sådan produkt (alkohol) accisfri som levereras för specialförsäljning enligt alkohollagen. Specialförsäljningen kommer att övervakas av produkttillsynscentralen. På grundval av detta kan en inhemsk tillverkare av livsmedelsprodukter accisfritt skaffa alkohol för t.ex. chokladtillverkning. Om motsvarande färdig choklad importeras finns det inte något accisfrihetsstadgande för den. Därför bör stadgandet om accisfrihet i 8 § också gälla alkohol som importeras och ingår i produkter, för vars framställning i Finland alkohol kan levereras accisfritt. Detta skulle gälla vissa livsmedelsprodukter, vissa aromämnen samt mediciner.

7.5 Beskattning av småbryggerier

I det föreliggande förslaget till lag om accis på alkohol och alkoholdrycker föreslås inga ändringar i beskattningen av s.k. sahti eller småbryggerier jämfört med den lag som trädde i kraft 1.7.1994. Genom den stadgades för öl, tillverkat i ett företag som tillverkar högst en miljon liter öl, en accisnedsättning på 20 procent, och lindrades den skattebörda för sahti och småbryggerier som övergången till beskattning på grund av alkoholhalten i ölet ledde till.

Från småbryggeriernas sida har det föreslagits att ölaccisen stegvis skall sänkas beroende på om inrättningens produktion ligger under 200 000 liter, 7 miljoner liter eller 20 miljoner liter.

Att småbryggeriernas produktion får uppgå till hela 20 miljoner liter motsvarar i sig EU:s direktiv 92/83/EEG. T.ex. i Tyskland, där öltillverkningen har helt andra proportioner än i Finland, kan en årsproduktion på 20 miljoner liter eventuellt inte anses alltför stor, men hos oss kan det inte längre anses vara fråga om småbryggerier. Utskottet konstaterar att den gräns som tas in i lagen måste tillämpas på bryggeriverksamhet både i vårt eget land och i de övriga EU-länderna.

Utskottet förutsätter att regeringen utreder vad som kan betraktas som en ändamålsenlig gräns för småbryggeriverksamhet och belopp för accisnedsättning- en utgående från att avsikten är att främja de små bryggeriernas verksamhet.

7.6 Ändringar av teknisk natur i förslaget till lag om påförande av accis

7.6.1 Tullauktion

I 41 § i förslaget till lag om påförande av accis finns stadganden om tullauktion. På tullauktion tillämpas i tillämpliga delar vad som stadgas i tullagen. I tullagen ingår emellertid inte något stadgande om när accis skall betalas på medel som influiter vid en auktion. Därför föreslås ett tillägg till lagens 41 § 2 mom. enligt vilket accis skall betalas sedan tull har erlagts.

7.6.2 Betalning av accis i vissa fall

Utskottet föreslår en ändring i 4 §. Avsikten är att precisera förfarandet i de fall då en oregistrerad näringsidkare enligt lagen om påförande av accis samtidigt är en kontantkund som avses i tullagstiftningen. Enligt utskottets förslag får en person eller ett företag av detta slag varan i sin besittning sedan han eller företaget betalat accis på den. På detta förfarande (dvs. rättelse, efterbeskattning, besvär osv.) tillämpas det som stadgas i tullagstiftningen; vad gäller materiella stadganden (t.ex. det minsta accisbelopp som bärs upp) tillämpas däremot vad som stadgas i lagstiftningen om accisbeskattning.

7.6.3 Informationsutbyte mellan produkttillsynscentralen och tullverket

I förslaget till lag om påförande av accis och den nya alkohollag som riksdagen nyligen godkänt finns överlappande tillstånds- och kontrollprocedurer som de föreslagna stadgandena om tystnadsplikt anses hindra från att fungera smidigt.

Trots att tullverkets intressen när det gäller tillstånd och övervakning är av fiskal natur och produkttillsynscentralen är ett alkohol- och socialpolitiskt kontrollorgan reglerar båda samma kunders lagerhållning, tillverkning, import, export och försäljning och grundar sina beslut på samma faktauppgifter om dessa verksamheter och antagligen också på likadana bedömningar av t.ex. kundens solvens.

Stadgandet om tystnadsplikt i 45 § i den föreslagna alkohollagen tillåter att produkttillsynscentralen lämnar upplysningar till en annan myndighet, dvs. i detta fall tullen för tullens övervakningsuppgift. I motsatt situation kan tullen däremot inte enligt 66 § lagen om påförande av accis lämna uppgifter annat än till skattemyndigheterna och till andra myndigheter bara för tillsyn över beskattningen. Enligt 47 § i den nya alkohollagen kan produkttillsynscentralen få handräckning av andra myndigheter, men rutinmässigt samarbete och informationsutbyte t.ex. i ansöknings- och övervakningsfrågor är inte tillåten handräckning. Båda de myndigheter som avses här kan givetvis särskilt inhämta samma uppgifter om olika saker, men det ger inte i sig rätt att utbyta uppgifter och är inte heller rationell förvaltning. Därför föreslås 66 § lagen om accisbeskattning bli kompletterad med ett stadgande som möjliggör utbyte av uppgifter. Samtidigt föreslår utskottet ett stadgande om att uppgifterna inte får ges vidare. Om informationsutbyte mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen skall stadgas särskilt.

7.6.4 Register

Enligt 8 § lagen om påförande av accis godkänner tullstyrelsen auktoriserade lagerhållare, registrerade näringsidkare, skatterepresenteranter och skattefria lager. Lagrummet föreslås bli kompletterat med att tullstyrelsen också skall föra register över dessa och motsvarande uppgifter i medlemsstaterna. I registret bör finnas alla de uppgifter som avses i artikel 15 a i direktiv 92/108/EEG som är en ändring av Europeiska unionens systemdirektiv. Till dessa uppgifter hör namnen, registreringsnumren och adresserna på auktoriserade lagerhållare och registrerade näringsidkare, registernummer och adresser på skattefria lager, den kategori av varor som en auktoriserad lagerhållare eller registrerad näringsidkare får ta emot eller som kan hållas i ett skattefritt lager, behöriga myndigheter, dagen då tillstånd har utfärdats och hur länge det gäller. I registret skall finnas motsvarande uppgifter om den information som lämnats av andra medlemsstater. Vid behov skall uppgifter lämnas ut ur registret.

7.7 Övergångsstadgandet om stenkolk

I fråga om torv finns i den föreliggande propositionen och i förslaget till lag om ändring av

mervärdesskattelagen (RP 283) förslag till övergångsstadganden med tanke på årsskiftet. Betydande mängder stenkolk, som konkurrerar med torv, kan eventuellt importeras i år. Eftersom det inte ingår något övergångsstadgande om stenkolk i lagen är det möjligt att importera en betydande del av nästa års behov redan i år med lägre skatt. Saken kunde bäst korrigeras så att den stenkolk som finns i lager vid årsskiftet och som används för el- eller värmeproduktion eller i industriell verksamhet, inventeras och att för lagren uppbärs den skatt som skall betalas nästa år minskad med redan betald skatt. Därför föreslår utskottet att till förslaget till lag om accis på vissa energikällor skall fogas ett övergångsstadgande såsom ett 21 § 2 mom., varvid förslagets 2 mom. blir 3 mom.

7.8 Elektricitet

Ett förslag till elmarknadslag, vilket som bäst behandlas i riksdagen, tillåter import och export av elström utan tillstånd. Enligt den föreliggande propositionen skall den skatt som ingår i ellexport inte återbäras. Om ett system med accisåterbäring igen tas i bruk borde för ändamålet skapas ett system och stadganden som nu helt saknas i lagen. Om elhandeln mellan de nordiska länderna blir fri kommer detta att leda till betydande beskattningsproblem som grundligt borde utredas för både importerad och exporterad elektricitet.

Utskottet förutsätter att regeringen utreder beskattningsproblemen i anknytning till den internationella handeln med elström.

Utskottet konstaterar att den föreslagna beskattningen av å ena sidan elimport och å andra sidan ellexport är osymmetrisk.

Utskottet förutsätter att regeringen skyndsamt utreder möjligheterna att övergå till principen med nettoimport.

7.9 Produkter sötade med xylitol

I samband med behandlingen av ärendet har utskottet satt sig in i frågan hur folkhälsoaspekter i högre grad kunde beaktas i lagstiftningen om accisbeskattning. Detta gäller inte minst en ökad användning av xylitol som sötningsmedel. Utskottet föreslår att sötsaker sötade med xylitol skall befrias från accis. I praktiken finns det just inga produkter som är sötade uteslutande med xylitol och därför bör det stadgas om minimimängden xylitol som villkor för befrielse. Ut-

skottet föreslår att xylitolgränsen sätts vid 50 procent av sötningsmedlen. Dessutom ställer utskottet en del ytterligare villkor som svarar mot Finlands Tandläkarförbunds rekommendationer. Utskottet föreslår att bara produkter som ostridigt har visat sig vara hälsosamma för tänderna skall befrias från accis. Föreslagna 5 § i lagen om sötsaks- och läskedrycksaccis föreslås bli kompletterad med en ny 5 punkt om att sötsaker som är sötade huvudsakligen med xylitol skall vara accisfria.

7.10 Beskattningen av mineralvatten och kolsyrat vatten

I propositionen föreslås att läskedrycksaccis och tilläggsaccis för vatten skall uppbäras på samma sätt som i gällande lag om läskedrycksaccis. Accis skall uppbäras för mineralvatten och kolsyrat vatten. Som mineralvatten betraktas utom konstgjorda mineralvatten också naturliga mineralvatten. Med naturligt mineralvatten avses vatten i underjordiska vattenfickor som springer fram ur en källa. Direktivet uppställer inga exakta gränser för mineralsaltshalten. Enligt utskottets uppfattning bör beskattningen av vatten vara oförändrad. Utskottet föreslår att definitionen på vatten i läskedrycksaccistabellen kompletteras så att mineralvatten definieras som mineralvatten vars mineralsalthalt är minst 500 milligram per liter.

Utskottet konstaterar att skatten på engångsförpackningar utgör en olägenhet för buteljeringen av naturliga vatten. Enligt utskottets åsikt är det viktigt att ett system med återvinningsförpackningar åstadkoms också för naturliga vatten. Utskottet framhåller att myndigheterna bör se till att ett system med återvinningsförpackningar kan tas i bruk för att hindren skall kunna undanröjas.

7.11 Accislagar som skall upphävas

Enligt lagförslaget skall lagen om sockeraccis, lagen om accis på ätbara fetter och lagen om fett- och proteinaccis på foder upphävas redan 1.12.1994, dvs. innan EU-medlemskapet kan träda i kraft. Detta beror på att industrin och handeln får s.k. lagerkompensation för vissa produkter som de har i lager vid årsskiftet, vilket i sin tur föranleds av att priserna på en gång sänks till EU-prisnivå. Eftersom prisskillnaderna mellan Finland och EU i fråga om ovan nämnda produkter huvudsakligen beror på accisen har man för att förenkla administrationen planerat att uppbör-

den av accis på dessa produkter upphör en månad tidigare eftersom en månad är den genomsnittliga omloppstiden för dessa varor. Avsikten är sålunda att någon separat lagerkompensation inte betalas för dessa produkter.

Eftersom den föreslagna lagen inte hinner träda i kraft på föreslaget sätt föreslår utskottet att ikraftträdelsestadgandet ändras så att de lagar som skall upphävas träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning. Dessutom föreslås att sockeraccis och accis på ätbara fetter inte skall uppbäras för produkter som överläts från tullkontroll eller som förs bort från tillverkningsplatsen den 1 december 1994 eller senare.

Enligt finansministeriet har det numera dessutom visat sig att den ovan nämnda tiden av en månad är alltför kort då det gäller kompensation för foder. Till följd av att lagstiftningen om specialväxter upphävs blir foderfabrikerna i år tvungna att köpa upp hela skörden för att de skall kunna få en prisnedsättningsersättning om ca 2 mark. Efter årsskiftet betalas ingen ersättning. Normalt har hela skörden köpts före utgången av maj eller juni följande år. Om det inte finns tillräckliga utrymmen på tillverkningsplatsen måste fodret överföras till lager, och då måste också skatterna betalas. För att verksamheten skall kunna fortsätta vid foderfabrikerna borde skattefrihet beviljas vid en tidigare tidpunkt än vad som nu föreslås. För att dessa situationer inte skall behöva lösas med hjälp av skattelättnader föreslår utskottet att uppbörden av fett- och proteinaccis på foder skall upphöra redan den 12 november 1994. Således föreslår utskottet att det i ikraftträdelsestadgandet skall uttalas att fett- och proteinaccis inte skall betalas för produkter som utlämnats från tullkontroll eller förts bort från tillverkningsplatsen den 12 november 1994 eller därefter.

7.12 Beskattningen av nattvardsvin

Social- och hälsovårdsutskottet har i ett betänkande ansett det angeläget att lagstiftningen om accisbeskattning befriar evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkosamfundet och andra jämförbara samfund från accis på alkoholdrycker som behövs för kyrkliga förrättningar.

Nattvardsviner är i detta nu befriade från accis på alkoholdrycker, eftersom de hänförs till specialförsäljning enligt alkohollagen. Utskottet föreslår ett nytt 2 mom. i 8 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker. Tillägget innebär att den traditionella skattefriheten för nattvardsviner bi-

behålls. För att nattvardsvinerna skall kunna köpas från ett skattefritt lager, föreslår utskottet att en fullmakt att utfärda förordning tas in i stadgandet.

7.13 Ändringar i alkohollagen

Riksdagen har godkänt ett förslag till ny alkohollag. I social- och hälsovårdsutskottets betänkande nr 32, som godkänts av riksdagen, framhålls följande om den aktuella propositionen och förslaget till alkohollag:

”EU-medlemskapet föranleder ytterligare några ändringar i lagstiftningen. I och med att lagstiftningen om accisbeskattningen också skall gälla alkohol och alkoholbeskattning måste detta beaktas i alkohollagen. På grund av tidsschemat kan ändringar i alkohollagen inte göras i detta sammanhang. Utskottet föreslår därför att statsutskottet skall beakta detta vid behandlingen av lagstiftningen om accisbeskattningen.”

Statsutskottet omfattar det som sägs ovan och föreslår att det i samband med denna proposition utifrån social- och hälsovårdsutskottets förslag i det betänkande som redan godkänts av riksdagen godkänns ett nionde lagförslag om ändring av alkohollagen.

7.13.1 Alkohollagen, 10 §

Enligt förslaget till alkohollag (RP 119) får den som anländer från utlandet föra in alkoholdrycker för eget bruk enligt vad som stadgas genom förordning. Stadgandet avser att begränsa den mängd alkoholdrycker resenärer får föra in eller att ställa en viss tidsgräns för mängden skattefritt införda varor på t.ex. 20 timmar när det gäller fartygskryssningar. Enligt gemenskapsregelverket är begränsningar av detta slag inte tillåtna, och Finland har inte heller vid medlemskapsförhandlingarna begärt tillstånd för undantag i saken. Utskottet föreslår att 10 § alkohollagen kompletteras med ett hänvisningsstadgande om att det stadgas särskilt om skattefritt införda varor. Det skall stadgas om saken i lagstiftningen om alkoholaccis.

7.13.2 Specialförsäljning enligt 17 § alkohollagen

Rådets s.k. strukturdirektiv 92/83/EEG om samordning av punktskattestrukturerna på alkohol och alkoholdrycker gäller inte bara alkoholdrycker utan också s.k. alkoholpreparat och

sprit, som för närvarande inte omfattas av alkoholbeskattningen. I direktivet finns också bestämmelser om skattefrihet för alkoholdrycker och sprit, vilket betyder att det inte längre är fritt att stadga om avvikelser från den rådande situationen på nationell nivå.

En stor del av skattefrihetsstadgandena har att göra med användningen av alkohol för andra ändamål än för egentlig konsumtion, t.ex. för framställning av ättika, läkemedel och vissa livsmedel eller för medicinska ändamål. Den skattefria försäljningen av ren sprit och alkoholdrycker är förknippad med en viss risk för missbruk och därför föreslås med tanke på bästa möjliga kontroll att försäljning för andra ändamål än för konsumtion skall vara specialförsäljning enligt alkohollagen (såsom enligt den nu gällande lagstiftningen) och således tillåten bara för dem som har särskilt användningstillstånd. Enligt alkohollagen beviljas användningstillstånd av produkttillsynscentralen. Enligt 8 § 2 punkten i förslaget till lag om accis på alkohol och alkoholdrycker är alltså sådan alkohol (sprit) eller alkoholyrick som levereras för specialförsäljning accisfri enligt alkohollagen. För klarhetens skull föreslås begreppet specialförsäljning i 17 § alkohollagen gälla bara skattefri försäljning. Eftersom skattefrihetsbestämmelserna i direktivet måste implementeras på ett bindande sätt föreslår utskottet att de skattefria ändamål som anges i direktivet uttryckligen tas in i stadgandet om specialförsäljning i alkohollagen.

Egen användning av sprit för motsvarande ändamål föreslås bli jämställd med specialförsäljning. Med stöd av 8 § 3 punkten i förslaget till lag om accis på alkohol och alkoholdrycker är alkohol som levereras till kvalitetskontroll enligt alkohollagen accisfri. I alkohollagen föreslås kvalitetskontrollen bli jämställd med specialförsäljning.

7.13.3 Överlåtelse av sprit och alkoholdrycker enligt 29 och 30 §§ alkohollagen

Utöver det som stadgas om specialförsäljning bör behovet av andra ändringar i accisbeskattningen på grund av EU-anpassningen beaktas i 29 och 30 §§ alkohollagen. Sprit skall kunna levereras också för andra tekniska ändamål än skattefri specialförsäljning. Detta slag av försäljning skall dock alltid vara accisbelagd. I stadgandena bör vidare beaktas de skattefrihetsstadganden som anknyter till accisbeskattningen och mervärdesbeskattningen.

7.13.4 Alkohollagen, 56 §

I detta lagrum stadgas om ersättning för brist på skattefri alkohol. Om bristen beror på att produkten har överlåtits för konsumtion skall ett belopp, som svarar mot accisen på alkohol och alkoholdrycker, betalas till staten. Ersättningen skall sökas vid domstol. Stadgandet svarar mot gällande lag och behövs för att lagerbrister hos oss inte har beskattats särskilt i någon skattelag.

Enligt artikel 6 i rådets s.k. systemdirektiv 92/12/EEG om skattestrukturer på punktskattebelagda varor och om innehav, rörlighet och övervakning av sådana varor skall förluster beskattas om det inte är fråga om tillåtna förluster enligt artikel 14. Om acceptabelt svinn som uppstått i en auktoriserad lagerhållares skattefria lager stadgas i 16 § 5 punkten lagen om påförande av accis. Om svinnets inte beror på de omständigheter som avses i lagförslaget påförs accis alltid enligt 14 § 1 mom. Om åter alkohol eller alkoholdrycker har utlämnats skattefritt till en användare, som använder dem för något annat ändamål, blir användaren skattepliktig enligt 10 § 3 mom. Om beskattning av svinn stadgas således i lagen om påförande av accis. Av denna orsak är det inte längre skäl att stadga om en särskild ersättning för samma svinn och därför föreslås 56 § i alkohollagen bli struken som obehövlig. Frågan är direkt förknippad med EG-lagstiftningen, eftersom svinn nu måste omfattas av beskattningen.

1.

Lag

om påförande av accis

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1—3 §§

(Såsom i regeringens proposition)

4 §

Då accispliktiga produkter importeras från ett område utanför gemenskapen av annan än (utesl.) auktoriserad lagerhållare eller registrerad näringsidkare som samtidigt är den i tullagen (/) avsedda kontantkunden, tillämpas på (utesl.) verkställande av beskattningen samt även på annat förfarande, om inte något annat särskilt stadgas i denna lag eller behörig lag om påförande

7.13.5 Öl

Vid behandlingen av förslaget till alkohollag i riksdagen ströks definitionen på öl. Detta beror på att öl i förslaget till alkohollag definierades på ett annat sätt än i accislagen, vilket kunde ha lett till vissa problem med gränsdragningen. Utskottet föreslår att den definition på öl som omfattades i det sammanhanget tas in i lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker.

7.13.6 Ikraftträdelsestadgandena

Den lag om ändring av alkohollagen som tar hänsyn till medlemskapet i EU och lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker bör träda i kraft på samma dag. Accislagarna träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning. Också lagen om ändring av alkohollagen föreslås träda i kraft vid samma tid.

Utskottet har ställt sig avböjande till motionerna.

Utskottet föreslår vördsamt

att det 2:a och 7:e lagförslaget i regeringens proposition skall godkännas utan ändringar,

att det 1:a, 3:e—6:e och 8:e lagförslaget skall godkännas sålydande och

att ett sålydande 9:e lagförslag godkänns:

av accis, i tillämpliga delar, vad som stadgas eller bestäms om tull. Accis skall dock härvid alltid betalas innan accispliktiga produkter överläts till fri rörelse.

5—7 §§

(Såsom i regeringens proposition)

Tillstånd och registrering

8 §

(1 och 2 mom. såsom i regeringens proposition)

Tullstyrelsen för ett register över accispliktiga och accisfria lager enligt 1 mom. I registret införs motsvarande uppgifter som lämnats av andra medlemsstater. Tullstyrelsen eller distriktstullkammaren skall vid behov lämna ut uppgifter ur registret. (Nytt 3 mom.)

9—15 §§

(Såsom i regeringens proposition)

16 §

Accisfria är:

(1—9 punkten såsom i regeringens proposition)

10) om inte annat stadgas i denna lag, *icke kommersiella försändelser av ringa värde* som en privatperson skickat från ett område utanför gemenskapen till en annan privatperson i Finland *med undantag för försändelser som innehåller alkoholdrycker*, bränsle som motorfordon från ett område utanför gemenskapen för med sig samt produkter som förs in från ett område utanför gemenskapen som hemkomstgävor, under samma förutsättningar och med samma begränsningar som stadgas eller bestäms om tullfrihet för dessa produkter.

17—23 §§

(Såsom i regeringens proposition)

24 §

Produkter som skall påföras accis och som

passagerare fört med sig skall anmälas och accis påföras produkterna enligt vad tullstyrelsen bestämmer.

25—40 §§

(Såsom i regeringens proposition)

41 §

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

På produkterna kan då i tillämpliga delar tillämpas vad som stadgas i tullagen om tullauktion. *På de medel som inflyter vid tullauktionen betalas accisen sedan tullen har betalats.*

42—65 §§

(Såsom i regeringens proposition)

66 §

(1 och 2 mom. såsom i regeringens proposition)

Likaså kan uppgifter och handlingar lämnas till produkttillsynscentralen enligt alkohollagen (1) för fullgörande av övervakningsuppgift. (Nytt 3 mom.)

Uppgifter får inte lämnas vidare eller användas utan tullstyrelsens tillstånd för något annat ändamål än det de har lämnats för. (Nytt 4 mom.)

Om utlämnande av beskattningsuppgifter till skattemyndigheterna i en annan medlemsstat stadgas särskilt. (Nytt 5 mom.)

67—76 §§

(Såsom i regeringens proposition)

3.

Lag

om accis på alkohol och alkoholdrycker

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1—4 §§

(Såsom i regeringens proposition)

5 §

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

Vad som stadgas i 1 mom. tillämpas även på den som här tar emot en sådan försändelse från ett område utanför gemenskapen som innehåller alkoholdrycker och som levererats hit i annat än kommersiellt syfte (*utesl.*).

6 och 7 §§

(Såsom i regeringens proposition)

8 §

Accisfria är, utöver vad som stadgas i lagen om påförande av accis:

1) punkten såsom i regeringens proposition)
2) produkter som levereras för specialförsäljning enligt alkohollagen; (*utesl.*)

3) produkter som levereras till kvalitetskontroll enligt alkohollagen;

4) *produkter som ingår i aromämnen som används vid tillverkning av livsmedel eller drycker som innehåller högst 1,2 volymprocent etylalkohol; (Nytt 4 punkt)*

5) produkter som ingår i läkemedel som avses i läkemedelslagen (395/87); samt (Ny 5 punkt)

6) produkter, som ingår i livsmedel med en alkoholhalt på högst 8,5 liter ren alkohol per 100 kilogram choklad eller 5 liter ren alkohol per 100 kilogram av något annat livsmedel. (Ny 6 punkt)

Accisfria är också viner och mellanprodukter som en evangelisk-luthersk eller ortodox församling eller ett enligt religionsfrihetslagen registrerat

religiöst samfund använder som nattvardsvin på de villkor som närmare stadgas genom förordning. (Nytt 2 mom.)

9—14 §§

(Såsom i regeringens proposition)

Accistabellen i bilagan

(Såsom i regeringens proposition)

4.

Lag

om accis på flytande bränslen

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

(Såsom i regeringens proposition)

2 §

I denna lag avses med

(1 punkten såsom i regeringens proposition)

2) mineraloljor på överföring av vilka tillämpas stadgandena i lagen om påförande av accis,

a) produkter som hör till positionerna 2707 10, 2707 20, 2707 30 och 2707 50 i tulltariffen;

b) produkter som hör till positionerna 2710 00 11—2710 00 78 i tulltariffen; produkter som hör till positionerna 2710 00 21, 2710 00 25 och 2710 00 59 dock endast då produkter överförs i parti utan förpackning;

c) produkter som hör till position 2711, med undantag för produkter som hör till positionerna 2711 11 00 och 2711 21 00;

d) produkter enligt positionen 2901 10 i tulltariffen; samt

e) produkter som hör till positionerna 2902 20, 2902 30, 2902 41 00, 2902 42 00, 2902 43 00 och 2902 44 i tulltariffen;

(f- och g-punkten utesl.)

(3—11 punkten såsom i regeringens proposition)

Denna lag tillämpas inte på (utesl.) stenkol, brunkol, torv, lignit och på annat liknande fast kolväte eller på naturgas. Som i 1 mom. avsedda accispliktiga bränslen anses (utesl.) inte metan, flytgas, flygbensin, (utesl.) flygpetroleum och inte heller motorpetroleum som gjorts identifierbar i enlighet med denna lag och som är avsedd att användas i båttrafik.

3—15 §§

(Såsom i regeringens proposition)

Accistabellen i bilagan

(Såsom i regeringens proposition)

5.

Lag

om accis på vissa energikällor

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1—20 §§

(Såsom i regeringens proposition)

21 §

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

Denna lag tillämpas även på sådana produkter i produktgrupp 1 i accistabellen som det med stöd av lagen inte har betalats accis för och som efter att lagen har trätt i kraft används för alstring av elström och fjärrvärme eller i industriell produk-

tion. Accisskyldig är härvid produktens användare som påförs accis för varje kalendermånad som betraktas som skatteperiod för de produkter som används för sagda ändamål under skatteperioden. Den accisskyldige skall avge accisdeklaration och betala accis såsom stadgas i 22 § 1 mom. och 35 § 1 mom. lagen om påförande av accis. Den accisskyldige har rätt att dra av bränsleaccis som redan betalats för produkten från den accis som skall

betalas för produkten enligt accistabellen. (Nytt 2 mom.)

(3 mom. såsom 2 mom. i regeringens proposition)

Accistabellen i bilagan

(Såsom i regeringens proposition)

6.

Lag

om sötsaks- och läskedrycksaccis

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1—4 §§

(Såsom i regeringens proposition)

5 §

Accisfria är:

(1—3 punkten såsom i regeringens proposition)

4) sötsaker och läskedrycker som en auktoriserad lagerhållare levererar till konsumtion på annat område inom gemenskapen än Finland, samt

5) sötsaker som är sötade med xylitol så att dess andel av sötningsmedlen i produkten är minst 50 procent, förutsatt dessutom att i produkten inte har använts sackaros, glukos, stärkelsesirap, frukt-

socker eller andra lättjäsliga sötningsmedel som lämpar sig för bakterieämnesomsättning eller citronsyra eller andra liknande syror som förorsakar kemisk upplösning av tänderna. (Ny 5 punkt)

(2 och 3 mom. såsom i regeringens proposition)

6—9 §§

(Såsom i regeringens proposition)

Sötsaksaccistabellen i bilagan

(Såsom i regeringens proposition)

Bilaga

LÄSKEDRYCKSACCISTABELL

Tulltariff-position	Produkt	Produkt-grupp	Accisbelopp
2009 och nr 2106 ur 2201	(Såsom i regeringens proposition) Vatten, inbegripet naturligt eller konstgjort mineralvatten samt kolsyrat vatten, utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel eller av aromämne; is och snö: — mineralvatten, vars mineralsalthalt är minst 500 milligram per liter, och kolsyrat vatten	4	0,27 mk/l
nr 2202— ur 3823	(Såsom i regeringens proposition)		

8.

Lag**om upphävande av vissa lagar om accis**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §
(Såsom i regeringens proposition)

2 §
Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som stadgas genom förordning.
Sockeraccis och accis på ätbara fetter behöver

inte betalas för produkter som utlämnats från tullkontroll eller förts bort från tillverkningsplatsen den 1 december 1994 eller senare. (Nytt 2 mom.)

Fett- och proteinaccis på foder behöver inte betalas för produkter som utlämnats från tullkontroll eller förts bort från tillverkningsplatsen den 12 november 1994 eller senare. (Nytt 3 mom.)

9.

Lag**om ändring av alkohollagen**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs 10 § 1 mom. i alkohollagen av den och 56 §, samt ändras 10 § 2 mom., 17, 29 och 30 §§, rubriken för 6 kap. och 35 § som följer:

199 (1), varvid det ändrade 2 mom. blir 1 mom.,

10 §
Om alkoholdrycker som resande för in skattefritt för eget behov och om försändelser från utlandet som innehåller alkoholdrycker stadgas särskilt.

eller om livsmedlet är choklad, högst 8,5 liter etylalkohol per 100 kilogram av livsmedlet,

5) för tillverkning av andra produkter, om produkterna inte innehåller alkohol,

6) för vetenskapliga undersökningar samt

7) till apotek, sjukhus som avses i lagen om specialiserad sjukvård (1062/89) och hälsovårdscentraler för medicinska ändamål.

17 §
Specialförsäljning och användningstillstånd
Den som idkar partihandel med sprit och alkoholdrycker kan som specialförsäljning sälja sprit eller alkoholdrycker

Specialförsäljning för de ändamål som avses i 1 mom. 1—6 punkten är tillåten om produkttillsynscentralen har beviljat köparen användningstillstånd för alkoholdryck eller sprit.

1) för tillverkning av ättika,
2) för tillverkning av läkemedel som avses i läkemedelslagen (395/87),

3) för tillverkning av livsmedel eller aromämnen som används vid tillverkning av drycker innehållande högst 1,2 volymprocent etylalkohol,

4) för tillverkning av livsmedel eller produkter som används vid tillverkning av livsmedel, om livsmedlet som fyllning eller annars innehåller högst 5 liter etylalkohol per 100 kilogram av livsmedlet

Användningstillstånd som avses i 2 mom. kan av produkttillsynscentralen beviljas den som bedöms ha ett motiverat behov att använda alkoholdrycken eller spriten samt förutsättningar att bedriva sådan verksamhet och som bedöms besitta den tillförlitlighet som verksamheten kräver. Produkttillsynscentralen kan förena användningstillståndet med inköpsbegränsningar eller uppställa sådana villkor för användningen och lagringen som tillsynen förutsätter.

29 §

Överlåtelse, förmedling och eget bruk av sprit

Den som får bedriva partiförsäljning av sprit får sälja eller på annat sätt leverera eller förmedla sprit

1) för specialförsäljning som avses i 17 §,

2) på de villkor som produkttillsynscentralen bestämmer till den som har ett motiverat behov att använda sprit i sitt arbete eller för tillverkning av sina produkter,

3) för förflyttning till skattefritt lager som avses i lagen om påförande av accis (1) samt

4) för export till länder utanför Europeiska gemenskapen samt för förflyttning till någon annan medlemsstat i gemenskapen eller till friområde eller tullager som avses i tullagstiftningen.

Utan hinder av 1 mom. får den som får bedriva partiförsäljning av sprit använda denna sprit på de villkor som produkttillsynscentralen bestämmer i sitt eget arbete eller för tillverkning av sina egna produkter samt leverera den till kvalitetskontroll på de villkor som produkttillsynscentralen bestämmer.

Med eget bruk enligt 2 mom. avses specialförsäljning, om produkttillsynscentralen har beviljat användningstillstånd enligt 17 §.

30 §

Överlåtelse och eget bruk av obeskattade alkohol drycker

Den som får bedriva partiförsäljning av alkohol drycker får sälja eller på annat sätt leverera alkohol drycker för vilka accis inte har betalats

1) för specialförsäljning som avses i 17 §,

2) för förflyttning till skattefritt lager eller skattefri butik enligt lagen om påförande av accis,

3) för export till länder utanför Europeiska

Samtidigt föreslår utskottet, som lagt regeringens proposition till grund för behandlingen

att lagförslagen i lagmotionerna nr 70/1991 rd och 82 skall förkastas.

Helsingfors den 16 december 1994

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Saari, medlemmarna Alaranta, Heikkinen, Hämäläinen, Jääskeläinen, Laaksonen, Lahti-Nuuttila, Luukkainen, Malm, Mäki-

gemenskapen eller för förflyttning till någon annan medlemsstat i gemenskapen eller till friområde eller tullager som avses i tullagstiftningen,

4) för proviantering av trafikmedel i internationell trafik enligt vad som särskilt stadgas om accisfrihet för sådan proviantering, samt

5) på grundval av diplomat- eller konsulsförbindelse eller till en internationell organisation enligt vad som särskilt stadgas om accisfrihet för sådan överlåtelse.

Utan hinder av 1 mom. får den som bedriver partiförsäljning av alkohol drycker, om produkttillsynscentralen har beviljat användningstillstånd enligt 17 §, använda alkohol drycker som specialförsäljning i sitt eget arbete eller vid tillverkning av sina egna produkter samt leverera dem för kvalitetskontroll på de villkor som produkttillsynscentralen bestämmer.

6 kap.

Innehav och transport av alkohol drycker och sprit samt skattefri lagring

35 §

Skattefritt lager för alkohol drycker och sprit

Produkttillsynscentralen skall godkänna ett skattefritt lager som avses i lagen om påförande av accis innan där får lagras temporärt accisfria alkohol drycker eller sprit för att säkerställa att lagret uppfyller givna stadganden och bestämmelser och för att effektiv kontroll skall kunna ordnas i lagret.

Om tillstånd att hålla skattefritt lager stadgas särskilt.

Ikraftträdelsestadgandet

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som stadgas genom förordning.

Dessutom föreslår utskottet

att hemställningsmotionerna nr 102/1991 rd och 160/1991 rd skall avbörjas.

Hakola, Ryynänen, Sasi, Tiuri, Turunen och Törnqvist samt suppleanterna Apukka, Backman, Näsi, Rajamäki, Renko och Saastamoinen (delvis).

Reservationer

I

Enligt regeringens proposition skall följande acciser betalas för elström:

	grundaccis	tilläggsaccis
— producerad med kärnkraft	1,5 p/kWh	0, p/kWh
— producerad med vattenkraft	—	0,4 p/kWh
— importerad	1,3 p/kWh	0,9 p/kWh

De tre nordligaste kommunernas, dvs. Enares, Enontekis och Muonios elverk är beroende av importerad elström. Den elström de importerar är i sin helhet producerad med vattenkraft och det är därför oskäligt att kommunerna måste betala 0,9 p/kWh i tilläggsaccis när tilläggsaccisen för elström producerad med vattenkraft annars är 0,4 p/kWh.

Speciellt orimlig blir situationen för Enontekis och Muonios elverk eftersom de inte över huvud taget är kopplade till riksnätet i Finland utan är tvungna att köpa sin elström från Sverige. En

anslutning till Finlands elnät byggs som bäst och blir färdig i november 1995, och då kan dessa elverk utnyttja elström producerad i Finland.

Tilläggsaccisen på elström för de nordligaste elverken är oskälig också av den orsaken att den specifika förbrukningen t.ex. vid elektrisk uppvärmning i de nordligaste kommunerna är ca 25 procent så hög som i landet i genomsnitt.

Vi föreslår

att det femte lagförslaget i utskottets betänkande i övrigt skall godkännas utan ändringar, men att 14 § godkänns sålydande:

14 §

(1 och 2 mom. såsom i utskottets betänkande)
För importerad elström uppbärs emellertid inte tilläggsaccis om den har producerats enbart med vattenkraft.

Helsingfors den 16 december 1994

Asko Apukka
Jouni Backman

Timo Laaksonen
Tuulikki Hämäläinen
Hannele Luukkainen

Pentti Lahti-Nuuttila
Kerttu Törnqvist

II

Lag om accis på alkohol och alkoholdrycker

I regeringens proposition med förslag till lag om accis på alkohol och alkoholdrycker förblir den nedsatta accisen för småbryggerier oförändrad. Detta innebär att accisen sänks med 20 procent om produktionen inte överstiger en miljon liter per år. EU-direktiven tillåter emellertid t.o.m. en skattelättnad om 50 % för småbryggerier vars årsproduktion inte överstiger 20 miljoner liter.

I Finland finns några små bryggerier och självständiga restaurangbryggerier som jämfört med stora och koncentrerade bryggerier har många ekonomiska problem och produktionsproblem just på grund av att de är små. Bryggeriverksamheten är en sysselsättande, hantverksmässig verksamhet som utgör en binäring för bl.a. lantbruket och gårdsbruksturismen. De små brygge-

rierna minskar öltransporterna och ersätter import.

Jag föreslår att accisen på alkohol och alkoholdrycker skall sänkas med 50 procent i företag där årsproduktionen är högst 200 000 liter. Om årsproduktionen uppgår till minst 200 000 liter, men högst 7 000 000 liter skall grundaccisen sänkas med 20 procent. Detta förutsätter en ändring också i 9 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker.

Bränsleaccisen

Premisserna för bränsleaccisen i regeringens proposition är både fiskala och politiska och de beaktar inte konsekvenserna för miljön på ett övergripande sätt. Priset på virke och naturgas, som är de lämpligaste bränslena för produktion av elektricitet och värme, stiger mest. Den sär-

skilda nedsättningen av priset på torv bibehålls, och avtalen om partiförsäljning av elektricitet snedvrider prissättningen av importerad elektricitet och kärnkraftselektricitet. Ej heller har sakkunniga inom specialförvaltningen av miljölagstiftningen, dvs. tjänstemän vid miljöministeriet deltagit i beredningen.

En fungerande energibeskattningsallokeras på ett heltäckande sätt på fossila bränslen på basis av de koldioxidutsläpp som uppstår vid förbränning och fastställer skatten till ett belopp som både leder till sparande och innovationer och till användning av inhemska energikällor som inte medför olägenheter. Det överensstämmer också med miljöekonomikommisionens förslag om energibeskattningsallokeras på basis av de koldioxidutsläpp som uppstår vid förbränning och fastställer skatten till ett belopp som både leder till sparande och innovationer och till användning av inhemska energikällor som inte medför olägenheter. Det överensstämmer också med miljöekonomikommisionens förslag om energibeskattningsallokeras på basis av de koldioxidutsläpp som uppstår vid förbränning och fastställer skatten till ett belopp som både leder till sparande och innovationer och till användning av inhemska energikällor som inte medför olägenheter.

Regeringens modell för energiskatten uppfyller inte dessa kriterier. För närvarande är miljöskatterna ännu klart lägre än de externa kostnaderna för produktionen. De mindre svavel- och kväveutsläppen i fråga om naturgas har inte uppmärksamats genom en permanent skattelättnad, utan endast genom ett temporärt avgörande som gäller tre år. Den sänkta skatten för naturgas borde åtminstone motsvara skatten på torv, eftersom naturgas med tanke på miljön är ett betydligt bättre bränsle än stenkolk eller torv. Enligt propositionen ökar beskattningen av kärnkraft ytterst lite trots att de externa kostnaderna för kärnkraft är större än t.o.m. för stenkolk och trots att avtalen om partiförsäljning av elektricitet för sin del snedvrider prissättningen av importerad elektricitet och kärnkraftselektricitet. Bland annat enligt utredningar som gjorts av OECD och bolaget National Utility Services är elpriserna låga i Finland, och liberaliseringen av elmarknaden kommer ytterligare att gagna storkonsumenterna, dvs. industrin. Det låga energipriset bromsar i praktiken upp arbetet för att spara energi i Finland.

Lagarna om accis på flytande bränslen och på vissa energikällor avviker betydligt från den energibeskattningsmodell som beretts av EU-kommisionen. Enligt EU:s skattemodell skall primärenergikällorna beskattas med 50 procent samt enligt energi- och koldioxidhalten. Enligt regeringens proposition bygger accisen på primärenergikällor däremot till 75 procent på koldioxidutsläpp och endast till 25 procent på energiinnehållet. Genom detta val gynnas bl.a. kärnkraften. Trots de yttre riskerna med kärnkraft ökar beskattningen av kärnkraft ytterst lite.

I sitt betänkande borde utskottet *ha förutsatt* att lagen om accis på flytande bränslen och lagen om accis på vissa energikällor snarast möjligt borde ändras så att de blir på så sätt heltäckande att hälften av accisen baseras på koldioxidhalten och hälften på energivärdet. Dessutom bör tilläggsaccisen på energiaccisen höjas med minst 5 miljarder mark jämfört med regeringens förslag för att energibeskattningsallokeras på basis av de koldioxidutsläpp som uppstår vid förbränning och fastställer skatten till ett belopp som både leder till sparande och innovationer och till användning av inhemska energikällor som inte medför olägenheter. Det överensstämmer också med miljöekonomikommisionens förslag om energibeskattningsallokeras på basis av de koldioxidutsläpp som uppstår vid förbränning och fastställer skatten till ett belopp som både leder till sparande och innovationer och till användning av inhemska energikällor som inte medför olägenheter.

Graderad beskattning av lätt brännolja

Lagen om accis på flytande bränslen bör snarast möjligt ändras så att den blir på så sätt heltäckande att brännoljors svavelhalt beaktas vid fastställandet av accisen.

Alternativ som innebär mindre utsläpp bör göras förmånligare, ty det har konstaterats att t.ex. syresatt citybensin, som innehåller mindre svavel och bly, minskar den bensindrivna trafikens utsläpp med rent av 10–20 %. Framställningen av bränslen som är mindre skadliga för miljön är i början dyrare än i fråga om vanliga produkter och därför är det också av denna orsak motiverat att bränsleaccisen på bensin som orsakar små utsläpp är lägre.

I sitt betänkande borde utskottet *ha förutsatt* att lagen om accis på flytande bränslen snarast möjligt bör ändras så att den blir på så sätt heltäckande att man vid fastställande av accisen beaktar brännoljors svavelhalt.

Torv

I regeringens proposition är förslaget om särbehandling av torv med tanke på miljön och alternativa energiformer ohållbart. I lagen om påförande av accis behandlas torv nästan som en förnybar naturtillgång, för vilken accis inte uppbärs till fullt belopp enligt kolhalten. I EU:s beskattningsmodell definieras torv som ett fossilt bränsle, eftersom förbränning av torv ökar koldioxidutsläppen i atmosfären och därför är koldioxidkoefficienten för torv hög. Utom att torv orsakar koldioxidutsläpp innehåller torv svavel, och från torvmossorna kommer det dessutom ut fosfor och humus i vattendragen.

Såvida man vill stödja användningen av torv borde detta ske i form av direkta subventioner

och inte genom att man i energiaccisen inbegriper ett dolt stöd som snedvrider energibeskattningen. Propositionen innehåller visserligen också ändringar som innebär förbättringar för regeringen föreslår att accisen skall gälla stycketorv. Vid fastställandet av accisen på bräntorv har man emellertid inte beaktat de koldioxidutsläpp som föranleds av förbränning av torv och på detta sätt blir accisen alldeles för liten. Särbehandlingen av torv vid energibeskattningen främjar inrättandet av nya torvproduktionsinrättningar, medan ett direkt stöd däremot skulle påverka energibruk av torv vid redan existerande inrättningar.

Regeringens skattemodell förbättrar torvens ställning i förhållande till virke och försämrar på detta sätt konkurrensförutsättningarna för virke. Det nu föreslagna sloandet av primärproduktavdraget och höjningen av bränsleacciserna försvårar framtiden för biobränslen. Användningen av virke som energikälla är en ekologisk lösning ty bioenergin förorsakar inte föroreningar och förbättrar skogarnas avkastning. Genom att stödja användningen av inhemskt virke förbättras sysselsättningen och detta har positiva konsekvenser för handelsbalansen.

Enligt uträkningar vid Metla och Skogsindustrins funktionärsförbund skulle enbart virkesanskaffningarna sysselsätta ca 15 000–20 000 personer. Dessutom skulle byggandet och användningen av biokraftverk och sågar samt de kumulativa effekterna på industrin och servicenäringsarna sysselsätta lika många personer. Enligt projektet Itä-Suomen puuprojekti skulle en ökad användning av virke sysselsätta sammanlagt 24 000 personer i östra Finland. Enbart i östra Finland kunde man i fråga om importen av stenkol och tung brännolja spara in utländsk valuta till ett belopp om 500 miljoner mark per år.

I sitt betänkande borde utskottet ha *föresatt* att lagen om accis på flytande bränslen bör ändras så att torv påförs koldioxidaccis enligt utsläppet av koldioxid.

Tallolja

I propositionen föreslås att tallolja, som uppstår som en biprodukt vid cellulosatillverkning, skall beläggas med lika stor accis som bränsletorv, trots att förbränning av tallolja inte medför några miljöolägenheter. Tallolja håller på att bli ett förnybart biobränsle som ersätter tung brännolja, bl.a. inom industrin och senare inom trafiken. Beskattningen av tallolja motiveras med att man försöker trygga de hotade arbetstillfällena

inom den fortsatta förädlingen. Arbetstillfällena måste emellertid tryggas på annat sätt. I lagen om accis på vissa energikällor bör accisen på tallolja slopas, då den är ett miljövänligt, inhemskt bränsle. Om tallolja befrias från accis på vissa energikällor måste tallolja strykas i 1, 2, 7, 9 och 17 §§ lagen om accis på vissa energikällor och i skattetabellen.

Läskedrycksaccis

För närvarande uppbärs inte någon läskedrycksaccis för safter som har tillverkats av vinbär, odon, tranbär, krusbär, jordgubbar, äkerbär, blåbär, hjortron, rönnbär, lingon, nypon, kråkbär, havtorn eller hallon. Om accisen på läskedrycker utvidgas kommer safter tillverkade av inhemska bär att beskattas. Regeringen föreslår att accisen på dylika safter skall vara 27 p/liter. Saftkoncentrat som har tillverkats av bär med stark arom skall beskattas enligt utblandningsproportionen. Accisen på saftkoncentrat kan bli t.o.m. femfaldig jämfört med safter som dricks outblandade.

Tillverkningen av safter som framställs av inhemska råvaror kan vara betydelsefull både då det gäller att göra lantbruksnäringen mångsidigare och att uppmuntra turismen. Om inhemska bär pressas till saft innebär detta också att förädlingsgraden inom bärödlingen ökar och bättre möjligheter att utnyttja skörden. Det kan förmodas att det t.o.m. finns en exportmarknad för saft som framställt av rena, ekologiskt odlade bär. Största delen av våra bär är exotiska och t.o.m. sällsynta på annat håll i världen eller växer endast i Finland.

Det är inte skäligt eller motiverat att beskatta inhemska bärsafter. Till exempel i den proposition med förslag till lag om ändring av mervärdesskattelagen, vilken som bäst behandlas, föreslås det att inkomster av plockning och försäljning av inhemska bär skall befrias från skatt i motsvarighet till EU-direktiven.

Analogt med detta bör också safter som tillverkats av inhemska bär befrias från sötsaks- och läskedrycksaccis. Detta förutsätter att en ny punkt fogas till 5 § lagen om sötsaks- och läskedrycksaccis och att icke jästa fruktsafer stryks i läskedrycksaccistabellen under tulltariffpositionen nr 2009.

På basis av det ovan anförda föreslår jag

att det 3:e, 5:e och 6:e lagförslaget i utskottets betänkande skall godkännas sålydande:

3.

Lag

om accis på alkohol och alkoholdrycker

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1—8 §§
(Såsom i utskottets betänkande)

Särskilda stadganden

9 §
Om den skattskyldige lämnar en utredning, enligt vilken öl har framställts i ett företag som i rättsligt och ekonomiskt hänseende är oberoende av andra företag inom samma bransch och vars årsproduktion är högst 200 000 liter, skall den grundaccis som skall betalas i accis på alkohol-

drycker sänkas med 50 procent och om produktionen är över 200 000, men under 7 000 000 liter sänks den grundaccis som skall betalas i accis på alkoholdrycker med 20 procent.

10—14 §§
(Såsom i utskottets betänkande)

Accistabellen i bilagan

(Såsom i utskottets betänkande)

5.

Lag

om accis på vissa energikällor

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Allmänna stadganden

1 §
För stenkol, bräntorv, naturgas och elström (utesl.) skall till staten i accis betalas grundaccis och tilläggsaccis i enlighet med denna lag.

2 §
I denna lag avses med
(1—4 punkten såsom i utskottets betänkande)
(5 punkten utesl.)

3—5 §§
(Såsom i utskottets betänkande)

6 §
Accisfri är:
(1 och 2 punkten såsom i utskottets betänkande)

3) tallolja och därav vidareförädlade biobränslen. (Ny 3 punkt)
(2 och 3 mom. såsom i utskottets betänkande)

Bräntorv (utesl.)

7 §
(1 mom. såsom i utskottets betänkande)
(2 mom. utesl.)

8 §
(Såsom i utskottets betänkande)

9 §
Accis fastställs enligt de stadganden som är i kraft den dag då bräntorv (utesl.) användes för det ändamål som nämns i 7 §.
(2 mom. såsom i utskottets betänkande)

10—16 §§
(Såsom i utskottets betänkande)

Särskilda stadganden

17 §
Om inte annat stadgas i denna lag, gäller om accisskyldighet för stenkol, bräntorv och el-

ström (*utesl.*) liksom även om tillstånd och säkerheter som gäller accisskyldiga, accispikt för produkter, beskattning av produkter som importeras från ett område utanför gemenskapen, tidpunkten för påförande av accis och beskattningsbara mängder, produkter som återsänts till skattefria lager, avgivande av accisdeklaration samt om fastställande, betalning och debitering av accis, ändringssökande, accisåterbäring, den accisskyldiges bokföringsskyldighet, granskning och skyldighet att lämna uppgifter samt även i övrigt

i tillämpliga delar vad som stadgas eller bestäms i lagen om påförande av accis eller med stöd av den. I fråga om den registrerade näringsidkare som avses i 8 § i denna lag tillämpas således, om inte annat stadgas i denna lag, i tillämpliga delar vad som stadgas i lagen om påförande av accis om registrerad näringsidkare.

(2 mom. såsom i utskottets betänkande)

18—21 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

Bilaga

ACCISTABELL

Produkt	Produkt-grupp	Grund-accis	Tilläggs-accis
Stenkol, stenkolsbriketter och fasta bränslen av stenkol;brunkol	1	—	116,1 mk/ton
Brännstovv	2	—	3,5 mk/MWh
Naturgas, i gasform	3	—	11,2 p/nm ³ *
Elektrisk energi			
— producerad med kärnkraft	4	1,5 p/kWh	0,9 p/kWh
— producerad med vattenkraft	5	—	0,4 p/kWh
— importerad	6	1,3 p/kWh	0,9 p/kWh
(<i>utesl.</i>)			

* Den accis som skall betalas för naturgas under tiden 1.1.1995—31.12.1997 sänks med 50 procent.

6.

Lag

om sötsaks- och läskedrycksaccis

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 och 2 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

3 §

(1 mom. såsom i utskottets betänkande)

För sådana produkter i flytande form som används vid tillverkning av drycker (*utesl.*) upp- bärs grundaccis på basis av den mängd dryck som utvinns ur produkterna. För drycker som skall utspädas godkänns utspädning som leder till en sockerhalt om högst 10 procent eller till motsva- rande söthetsgrad.

(3 mom. såsom i utskottets betänkande)

4 §

(Såsom i utskottets betänkande)

Accisfrihet

5 §

Accisfria är:

(1—4 punkten såsom i utskottets betänkande)

5) sötsaker som är sötade med xylitol så att dess andel av sötningsmedlen i produkten är

minst 50 procent, förutsatt dessutom att i produkten inte har använts sackaros, glukos, stärkelsesirap, fruktsocker eller andra lättjäsliga sötningsmedel som lämpar sig för bakterieämnesomsättning eller citronsyra eller andra liknande syror som förorsakar kemisk upplösning av tänderna, samt

6) safter framställda av inhemska bär (tulltariffposition 2009). (Ny 6 punkt)

(2 och 3 punkten såsom i utskottets betänkande)

6—9 §§

(Såsom i utskottets betänkande)

Accistabellen i bilagan

(Såsom i utskottets betänkande)

Bilaga

LÄSKEDRYCKSACCISTABELL

Tulltariff-position	Produkt	Produktgrupp	Accisbelopp
2009 ur 2106—ur 3823	<i>Köksväxtsaft</i> även med tillsats av socker eller annat sötningsmedel; (med en alkoholhalt på högst 0,5 volymprocent) (Såsom i utskottets betänkande)	1	0,27 mk/l

Helsingfors den 16 december 1994

Hannele Luukkainen